

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МІЖГАЛУЗЕВА КОМУНІКАЦІЯ В СИСТЕМІ
ФУНКЦІОНУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ ПРАКТИК**

Колективна монографія

**Відповідальний редактор: доктор культурології, професор
Сергій Виткалов**

**Poznań (Poland): Publishing House of RSEC;
Рівне : ФОП «Брегін А.Р.», 2024**

УДК 008

М 58

Рекомендовано до друку вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 12 від 5.12.2024 року).

Відповідальний редактор:

доктор культурології, професор Сергій Виткалов

Авторський колектив:

С.Виткалов, В.Виткалов, П.Герчанівська, О.Гончарова, Г.Карась, М.Каранда, І.Кдирова, О.Колесник, І.Матоліч, О.Мирошниченко, О.Німилович, Ю.Нікольченко, С.Павловська, І.Паур, І.Петрова, Є.Причепій, І.Прокопчук, Ю.Сабадаш, О.Сапожник, О.Фабрика-Процька, М.Шатрова, А.Шворак, М.Шпаковська.

Рецензенти:

- **Олександр Кравченко** – доктор культурології, професор, професор, завідувач кафедри культурології та медіакомунікацій Харківської державної академії культури.

- **Радослав Мушкета** – доктор педагогічних наук, професор (prof., dr. hab.) (Університет ім. М.Коперніка, Торунь, Польща).

- **Адріана Скорик** – доктор мистецтвознавства, професор, проректор із наукової діяльності Національної музичної академії України ім. П.Чайковського.

Міжгалузева комунікація в системі функціонування культурних практик: колективна монографія / С.Виткалов, В.Виткалов, П.Герчанівська та ін. за ред. проф. В.Виткалова. Poznań (Poland): Publishing House of RSEC; Рівне : ФОП «Брегін А.Р.», 2024. 256 с., іл.

Авторським колективом у складі фахівців українських та європейських ЗВО та науково-дослідних установ розглядається широкий спектр актуальних питань становлення і функціонування культурних практик; акцентується увага на історичній ретроспективі цього явища та формах його представлення; наголошується на важливості міжгалузевої комунікації як провідного чинника взаємозбагачення оперативною інформацією.

Для науково-педагогічних працівників, аспірантів, здобувачів вищої освіти гуманітарно-педагогічних та художніх закладів вищої освіти.

© Виткалов С., 2024

© Poznań (Poland): Publishing House of RSEC;

Рівне : ФОП «Брегін А.Р.», 2024

**Розділ XVII. СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК БІБЛІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ ЯК
СЛАДОВОЇ ГУЛУЗИ 02 «КУЛЬТУРА ТА МИСТЕЦТВО»**

**Part XVII. MODERN DEVELOPMENT OF BIBLIOLOGICAL SCIENCE AS A
MALT GULUS 02 «CULTURE AND ART»**

УДК 002.2:001.11

**СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК БІБЛІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ ЯК СЛАДОВОЇ ГУЛУЗИ
02 «КУЛЬТУРА ТА МИСТЕЦТВО»**

Шатрова Марина – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне,
<https://orcid.org/0000-0001-5103-8242>
<https://doi.org/10.5281/zenodo.14285664>
shatromarin5@gmail.com

Досліджено сучасний розвиток бібліологічної науки як складової частини галузі 02 «Культура та мистецтво»; розроблено теоретичні проблеми бібліології, що дозволило вирізнити у складі бібліологічної науки такі частини як історію книги, едіціологію та бібліополістику. Запропоновано теоретичне обґрунтування терміну «бібліології» як наукового знання про книгу та книжкову справу. У представлених підрозділах репрезентовано структуру бібліологічного знання, запропоновано науку про редакційно-видавничу справу називати «едіціологією», науковій дисципліні про книжкову торгівлю повернути назву «бібліополістика». Визначені об'єкт, предмет, завдання, методологія кожної зі складових частин бібліологічного блоку.

Ключові слова: бібліологія, едіціологія, бібліополістика, редакційно-видавнича справа, книготорговельна діяльність, історія книгознавства, культурологія.

Постановка проблеми. Теоретичні проблеми бібліології в розрізі нового підходу як до назви, так і до змісту самої наукової дисципліни нині вимагають нового розуміння і осмислення.

Бібліологія на сучасному етапі, розвиваючись у системі соціальних комунікацій, межує з такими науковими дисциплінами як культурологія, документологія, бібліотекознавство, бібліографознавство та ін. З часом, від'єднавшись від науки про книгу та книжкову справу, бібліотекознавство та бібліографознавство існують самостійно. Взаємозв'язки між цими науковими дисциплінами показано у вигляді схеми (табл. 1).

На межі ХХІ ст. виникла необхідність оновленому розумінні бібліології та її складових. Теорія бібліології, розвиваючись, раніше мала у своєму складі едіціологію (науку про редакційно-видавничу справу), бібліополістику, бібліотекознавство, бібліографознавство. Проте сьогодні розглядає лише теоретичні проблеми едіціології та бібліополістики. Такі науки як бібліотекознавство та бібліографознавство, видозмінюючись у нових умовах розвитку інформаційного суспільства, поступово відокремились та існують самостійно.

Наукова галузь, що вивчає видавничу справу, також досліджує теорію редагування, економіку видавничої справи, основи видавничої техніки, мистецтво книги тощо.

Варто звернути увагу на підміну понять, коли мова йде про мистецтво книги, яке не може розглядатись як галузь мистецтвознавства. Вважаємо, що тут наукова дисципліна називається за об'єктом дослідження. Потрібно було б говорити про «мистецтвознавство книги», і це не зменшило б належності цієї галузі знання, що знаходиться на перетині бібліології та мистецтвознавства. Аналогічно теорія редагування знаходиться на стику бібліології з філологією, а економіка видавничої справи – бібліології з економікою. У другому ж десятилітті ХХІ ст. деякі вчені починають шукати загальну назву для тріади «книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» (наприклад, інформологія, документологія, ноокомунікологія тощо).

Останні дослідження. Ґрунтовними в цьому питанні є дослідження Галини Швецової-Водки щодо теоретичних питань бібліології [45]. Науковець пропонує повернути назву науки про книгу і замінити її з «книгознавство» на «бібліологію», а також виокремити «бібліософію» як узагальнюючу наукову дисципліну, яку раніше називали «загальною теорією книгознавства».

Г. Швецова-Водка у своєму дослідженні наочно репрезентувала структурну схему інформології та місце бібліологічного знання у цій структурі. Автор дослідження розглядала структуру бібліологічного знання, що включає дисципліни загальнотеоретичного знання – бібліософію та спеціальну бібліологію. Вона була одним із фундаментальних дослідників теорії бібліології сучасного періоду, на яке важливо

спиратися при формуванні нового стандарту спеціальності 029 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа».

Також питання теорії бібліології нині трапляються у публікаціях В. Маркової «До питання про об'єкт книгознавства» [23], Г. Ковальчук «З історії українського книгознавства» [18, 19, 21]. Сучасні теоретичні концепції в інформаційній, бібліотечній і архівній справі розглядає Л. Ковальська, вирізняючи бібліологічну складову галузі [17]. Деякі теоретичні аспекти розвитку бібліологічного знання та практичного використання методів бібліології у організації фондів рідкісних і цінних видань містить розділ монографії Н. Бондар «Історико-культурні фонди Інституту книгознавства Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського: дослідження, організація доступу та створення електронного ресурсу (2000–2020)» [4].

Мета дослідження: на основі аналізу праць учених з питань історії термінології науки про книгу та книжкову справу окреслити особливості розвитку бібліологічної складової у галузі 02 «Культура і мистецтво» та показати її місце у змісті дисциплін соціокультурного змісту.

Виклад основного тексту. Застосування терміна «бібліологія» зустрічаємо у наукових студіях сучасних вчених-бібліологів України: Г. Швецової-Водки [26], Т. Ківшар «Бібліологічна спадщина С. Сірополка (1872—1959)» [9], Н. Черниш «Основи бібліології» [20] та ін.

Звертаючись до підвалин зародження бібліології, варто нагадати, що у 1804 р. *Етьєн Габрієль Пеньо* (G. Reignot, 1767-1849 pp.) – французький бібліолог, бібліотекар та бібліограф у «Тлумачному словнику з бібліології» розмежував бібліологію з бібліографією, охарактеризував її предмет та межівикористання і запропонував науку про книгу називати бібліологією, а назву «бібліографія» залишити за тією частиною науки про книгу, яка займається створенням покажчиків книг.

Сучасні дослідники характеризують бібліологію якось невизвано: «Бібліологія – наука, що досліджує походження та розвиток книжкової справи (історія книги, бібліографія, бібліотечна справа тощо)»; «Бібліологія – термін для позначення комплексної науки про книгу».

Варто сказати, що долю цього терміна визначили історичні умови, що склались у ХХ ст., що зумовило формування двох напрямів розвитку вітчизняної науки – тяжіння до європейських підходів та спорідненість з радянською теоретичною моделлю. Від початку 1930-х рр. у СРСР, зокрема на теренах радянської України, термін бібліологія був майже повністю витіснений і замінений на «бібліографія» та «книгознавство». Проте на західноукраїнських землях термін «бібліологія» залишався досить популярним і затребуваним до 1939 р., а серед української еміграції – до кінця 1940-х рр. У студіях декількох учених термін «бібліологія» використовувався до 1970-х рр. включно. Дефініції, похідні від терміна «бібліологія», використовувались у назвах низки наукових товариств, гуртків, часописів і неперіодичних видань. Зокрема, функціонували: Українське бібліологічне товариство у Києві (1928-1929 pp.), Бібліологічна комісія НТШ у Львові (1934-1939 pp.), гурток бібліологів при Українській господарській академії в Подєбрадах (Чехословаччина). У Києві за редакцією Ю. Меженка щоквартально виходив часопис «Бібліологічні вісті» (1923-1930 pp.).

Незважаючи на тривале заперечення та майже заборону на вживання цього терміну, зараз він відроджується. Серед невеликої кількості праць із бібліології найбільш фундаментальним є навчальний посібник Н. Черниш «Основи бібліології» [37].

Новітні дослідження бібліології відображені в енциклопедіях, довідниках і словниках, на сторінках періодичних і продовжуваних видань. До важливих збірників і журналів України можна віднести: «Рукописна та книжкова спадщина України», «Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського», «Бібліотечний вісник», «Вісник Книжкової палати», «Вісник Львівського університету» (Серія «Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології»), «Вісник Харківської державної академії культури» (Серія «Соціальні комунікації») та ін. Проте, наукового часопису суто з проблем бібліології, після «Бібліологічних вістей», в Україні так і не створено.

На сторінках фахової літератури трапляються розвідки українських вчених у напрямі дослідження теорії бібліології. Серед них помітне місце посідають дослідження І. Тимошенко [33], Г. Ковальчук [19], О. Пастушенко [28], Л. Дубровіної [7] та ін.

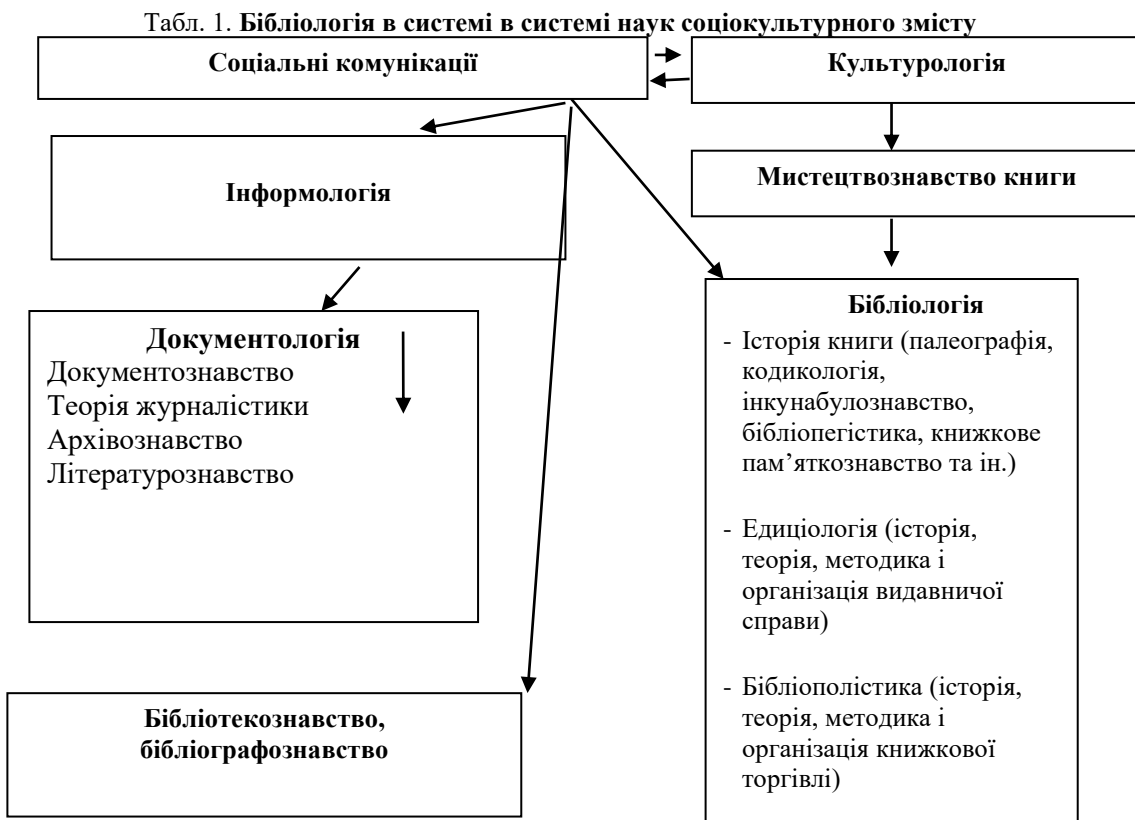
Вагомим у розвитку вітчизняної науки про книгу та книжкову справу став вихід монографічного видання Г. Ковальчук «Український науковий інститут книгознавства (УНІК) (1922-1936)» [20], де зібрано основні дослідження з історії та теорії бібліології першої третини ХХ століття. Автор презентувала ґрунтовні розвідки з теоретичних пошуків українських науковців: Д. Багалія, Ю. Меженка, К. Довганя та ін., які були авторами часопису «Бібліологічні вісті».

Слід погодитись із Г. Ковальчук в тому, що УНІК у першій третині ХХ століття поклав початок розвитку досліджень із теорії та історії української бібліології [20; 312].

До вагомих досліджень у галузі теорії сучасної бібліології стала монографія О. Пастушенко «Книга та періодика в дисертаційних дослідженнях незалежної України: соціокомунікативний аспект» [28], у якій репрезентовано кількісні показники дисертаційних досліджень, об'єктом дослідження в яких була книга як наукова категорія. О. Пастушенко зазначає, що з числа дисертацій, захищених у 1992-2015 рр., ... докторських лише 11. П'ять із них мають важливе значення для теорії, історії, історіографії книги (Л. Дубровіна, Г. Ковальчук, Г. Швецова, С. Міщук, В. Маркова) [28; 142].

Л. Дубровіна, Г. Ковальчук, В. Маркова та інші дослідники наполягають на концепції тісного взаємозв'язку бібліології з іншими науками, зважаючи на спільну проблематику та методологію. Зокрема історія книги має розгалужену структуру, до складу якої входять кодикологія, кодикографія, інкунабулознавство, бібліопегістика, книжкове пам'яткознавство та ін.

Досить ґрунтовними є студії Любові Андріївни Дубровіної, в яких вона дослідила взаємозв'язки між науковими складовими, об'єктом вивчення яких є рукописна книга (кодикографія – археографія – кодикологія), здійснивши їх принципове розмежування [7]. Нею запропоновано кодикографію визначати як самостійну галузь кодикології, що є спеціальною джерелознавчою та бібліологічною дисципліною. Її предметом має стати рукописна книга, тобто вивчення її основних закономірностей, методів, способів, типів та видів цього писемного джерела [6; 22]. Л. Дубровіна також обґрунтовує поняття «рукопис», «рукописна книга», «твір», «копія», «список», що є частиною бібліології як науки про книгу та книжкову справу [6; 143].

Висновки. Вивчаючи поступ теорії бібліології в сучасній Україні, можна виділити декілька головних напрямів та їх наукових розробників:

1. Дослідження структури бібліології як науки – Г. Швецова-Водка [45], Г. Ковальчук [19], І. Тимошенко [33], Н. Черниш [37];

2. Історія та теорія книжкової культури як складової сучасної бібліології – Л. Дубровіна [8], Г. Ковальчук [18–21], С. Міщук [24, 25] та ін;

3. Бібліологія в системі наук соціокомунікативного та соціокультурного змісту – Г. Швецова-Водка [45], В. Маркова [23], О. Пастушенко [27–28];

4. Окремі складові системи наук бібліологічного змісту, Л. Дубровіна [6], Г. Швецова-Водка [43–44], М. Шатрова [39–42] ін.

Висновки. Розвиток сучасної бібліології вийшов на новий щабель теоретичного обґрунтування та створення понятійного апарату. Такі тенденції в поступі теорії книжкового знання потребують новітнього прочитання змісту та форм її існування як наукової та навчальної спеціальної дисципліни.

Потребують уваги наукового співтовариства питання шляхів удосконалення організації, змістового наповнення, функціонування, підготовки фахівців, визначення рівня відповідності попиту на ринку праці, сучасним тенденціям розвитку науки.

Питання термінології в бібліології, а також її галузевих складових, залишаються актуальними, починаючи з початку ХХ століття і до сьогодні, і вимагають уваги науковців та активної участі в їх вирішенні.

1.1. Історія книги як складова дисциплін бібліологічного циклу

Постановка проблеми. Сучасна та майбутня книга пов'язана з розвитком нових технологій, які змінюють спосіб сприйняття і взаємодії з нею. М. Сенченко, директор Книжкової палати України ім. І. Федорова, професор зазначає: «Книга залишиться каталізатором соціокультурного розвитку, впливаючи не лише на гуманітарну сферу, а й на виробничі та управлінські процеси. Якщо впровадити такий підхід до сприйняття книги та читання на рівні державного управління, це сприятиме не лише піднесенню галузі, а й активному впливу на суспільство задля його інтелектуального та духовного розвитку» [32; 4].

У вивченні книги як суспільного явища, навколо якої дотепер тривають дискусії, варто звернутись до вивчення її історії та історії книги як наукової дисципліни й складової більш широкого наукового знання – бібліології. Сучасне трактування історії книги визначається як описова й фактографічна наука. У публікаціях часто простежується невідповідність емпіричного та теоретичного рівнів пізнання в цій галузі.

Останні дослідження. Теоретичні проблеми історії книги вивчали Л. Дубровіна [6], Г. Ковальчук [20–21], Г. Швецова-Водка [46], В. Маркова [22], Н. Бондар [4] та ін.

Г. І. Ковальчук, досліджуючи історію книжкової культури України, стверджує, що першими українськими науковими дослідженнями в галузі бібліології, яке визначалося скоріше як історія книги, а по-суті як історія книжкової культури, був курс із бібліографії бібліотекаря Кременецького ліцею, а згодом Київського університету св. Володимира, Павла Янковського (1781-1845 рр.). Слід зазначити, що під бібліографією тоді розуміли загальну науку про книгу, а термін «бібліологія» використав вперше на початку ХІХ століття французький бібліотекар і бібліограф Етьєн Габріель Пеньо (1767-1849 рр.) [10]. Пізніше і П. Янковський назвав свій курс бібліологією.

За дослідженнями Г. Ковальчук, наука, яку викладав П. Янковський, складалася з трьох розділів:

– Вивчення стану просвіти та історії книги в етнографічному напрямку;

– Книги, що зберігали і розповсюджували результати досліджень:

а) рукописне мистецтво; б) мистецтво друкованих видань;

– Бібліографія:

а) вивчення складових частин книг;

б) опис частин книги [20; 474-475].

Мета дослідження – визначення місця історії книги в складі дисциплін бібліологічного циклу, уточненню її об'єкта, предмета, завдань та методів дослідження, що є актуальним нині.

Виклад основного тексту. Біля витоків упровадження терміна «історія книги» був польський бібліолог Кшиштоф Мігонь [50]. Вивчаючи питання історичного книгознавства, він стверджував, що «у 1861 році Є. Верде вперше застосував термін «історія книги»». Сьогодні зміст цього терміна розуміється неоднозначно. Не допомагали формуванню єдиної моделі погляди, що обґрунтовували теоретичний зміст науки про книгу, а також той момент, що студії з історії книги писали історики літератури та культури, бібліофіли, видавці, бібліологи, друкарі, бібліотекарі, які свої професійні інтереси пов'язували з цією наукою [50; 92].

До тепер одним із нерозв'язаних питань історії книги лишилось питання про зв'язок історії книги з історією практичної складової галузей книжкової справи, а саме: історією мистецтва книги, історією редакційно-видавничої справи, історією поліграфічного виробництва, історією книжкової торгівлі. Вочевидь, проблема закладена в тому, що дослідника історії книги цікавить все те, що обґрунтовує появу, рух та використання книжкової продукції. Пошук відповідей він шукає в результатах діяльності всіх галузей книжкової справи, безпосередньо в самій книзі та глобальніше – в культурній, економічній, політичній системі суспільства.

Розглядаючи бібліологію як науку, якій притаманна тенденція до інтеграції, стає зрозумілою багаторівнева структура бібліології, де історія книги посідає власне місце серед бібліологічних дисциплін. Г. Швецова-Водка, вивчаючи термінологічні питання бібліології, трактувала історію книги як складову дисциплін спеціальної бібліології, поруч з якою знаходяться мистецтвознавство книги, бібліотекознавство, бібліографознавство, едиціологія, бібліополістика та ін. Усупереч

спеціальній бібліології існує бібліософія, що вивчає теорію, методологію та культурологію книги.

Оскільки історія книги вивчає історію подій, в яких виникає та функціонує книга, мету, яка ставиться перед нею, та практичну роль, що нею виконана в суспільному середовищі, ця дисципліна має точки дотику з історією видавничої діяльності, історією книжкової торгівлі та історією бібліотечної справи.

Історію книги варто трактувати як рух книжкового потоку в суспільстві – в історичному вимірі та вивчення цього руху. Головна мета історії книги – аналіз соціокультурних функцій книги крізь дослідження засобів розвитку книжкової діяльності, а також аналіз логічної послідовності поступу суспільства і його культури через вивчення книжкової галузі. Книжкова справа – це професійна галузь діяльності з виробництва та розповсюдження книги, що включає низку видів й підвидів професійної діяльності, призначенням яких є задоволення потреб в книзі, друці, документі.

Взаємозв'язок та взаємовплив історії книги і книжкової справи дослідив Я. Ісаєвич, порушуючи питання історіографії книги та книжкової справи. Науковець вивчив підвалини зародження наукової галузі «історія книги», поєднавши історію книги з історією книжкової справи [13; 10].

Відома низка публікацій, в яких досліджується історія книги як складова загальної історії культури. Саме такий погляд на межі дисципліни історії книги та історії складових частин книжкової діяльності є найбільш доведеним. Адже розвиток суспільства походить із розвитку його культури, а історія книги закріплює загальне положення книги в тій чи іншій формації її історичного поступу. Значення книги, як складового елемента матеріальної та духовної частини суспільства, у загальному розвитку культури є очевидним. Обопільність та доповнюваність загальної історії культури із загальною історією книги також є беззаперечною й може перетинатись із історією видавничої діяльності, історією книжкової торгівлі та історією бібліотечної справи.

Зв'язок історії книги з загальним розвитком культури простежується у дослідженні Є. Франчука, який вивчає і обґрунтовує поняття «книжкова культура», «історія книжкової культури», взаємозв'язок між бібліологією та культурологією [36; 103]. Досліджуючи дискусійні питання книги та культури він обґрунтовує думку про те, що ці поняття вивчалися виключно в аспектах культурно-історичного явища. Проте поняття «книжкова культура» в середовища дослідників книги, бібліологів, не отримало належного поширення [36; 98].

Обґрунтовуючи поняття «історія книги» варто підсумувати наступне: власне, історія книги займається дослідженням книги, її матеріальної та змістової основи, що виникла і функціонує в суспільстві в межах певного історичного відрізка часу з усім переліком культурних, соціальних, політичних, економічних характеристик, властивих цьому суспільству.

Об'єктом дослідження історії книги є книга як суспільний феномен, у власній змістовій та матеріальній формі (від рукописного до друкованого чи електронного видання), що зароджується та функціонує в конкретний історичний період.

Предметом пошуків дослідників історії книги є особливості книжкового руху, що пов'язані зі створенням та функціонуванням книги в конкретний історичний відтинок часу.

Завдання історії книги характеризуються як дослідження всіх аспектів історико-культурної складової формування та функціонування книги в суспільстві.

Методологія історії книги полягає в опануванні її предмета і завдань й базується на методах спеціального підходу до вивчення книги. До них належать методи:

- функціональний (практичне вивчення книги з позицій користувача, а саме визначається цільове і читацьке призначення видання, відповідність форми та змісту, міра поширення видання та вплив на споживача і суспільство);
- історичний (дослідження книги під кутом зору її історичного розвитку, розвитку її зовнішнього вигляду);
- бібліографічний (вивчення рукописних та друкованих видань за існуючими бібліографічними даними, що базуються на методах «de visu»);
- статистичний (за чисельною характеристикою);
- поліграфічний (за характеристикою поліграфічного мистецтва);
- аналітико-семантичний (за темами, хронологією, географією, національною приналежністю, ін.);
- структурно-типологічний (за типо-видовою характеристикою).

Висновки. Історія книги, як складова дисциплін бібліологічного циклу, належить до спеціальних бібліологічних дисциплін, вивчає історію виникнення та функціонування книги в суспільстві. В межах бібліології історія книги перетинається з історією видавничої діяльності, історією книжкової торгівлі та історією бібліотечної справи. В контексті наук соціокультурного змісту історія книги межує з історією книжкової культури.

Одним із проблемних питань досліджуваної дисципліни є встановлення єдиного підходу до періодизації історичного поступу книги, що є актуальним і не розв'язаним до сьогодні, порушуваним плеядою українських дослідників [8, 13, 14, 20, 22, 24, 25]. На нашу думку, така періодизація повинна співпадати з періодизацією культурного розвитку суспільства, оскільки суттєві перетворення в репертуарі книг залежать від змін у культурних цінностях, які виробляються і продукуються суспільством.

Проблемні моменти в галузі історії книги загалом та історичних досліджень окремих складових книжкової діяльності, зокрема, – видавничої справи, книжкової торгівлі тощо – тісно переплітаються одне з одним. Дослідження теоретичних аспектів галузі та розроблення власного понятійного апарату кожної зі складових її, що належать до одного бібліологічного циклу, забезпечать поступ бібліології як науки, уточнення її структури, обґрунтування та розмежування узагальнених й часткових термінів і понять.

1.2. Едиціологія – дисципліна бібліологічного циклу

Постановка проблеми. Інформаційне суспільство ставить перед наукою вимоги, які потребують уваги та переосмислення з погляду сьогодення. Роль бібліології в системі наукового знання залишається такою ж вагомою, як і на початку ХХ століття.

Традиційний напрям бібліологічної наукової думки розглядає бібліологію як комплекс споріднених, відносно самостійних, але тісно пов'язаних між собою дисциплін досліджуваного блоку. Кожна зі складових цього блоку: наука про редакційно-видавничу справу, наука про книжкову торгівлю (бібліополістика), про бібліотечну справу (бібліотекознавство), про бібліографію (бібліографознавство) – може розвиватися самостійно та мати власний термінологічний апарат.

Останні дослідження. Початковий період розвитку термінології в галузі редакційно-видавничої діяльності характеризується увагою з боку наукових шкіл радянського періоду 20 – 80-х років ХХ століття, серед дослідників книгознавства: Й. Баренбаум, А. Барсук, М. Куфаєв та ін. Українські дослідники, які займалися розробкою термінологічного апарату едиціології та дослідженнями з питань історії, теорії, методики та організації редакційно-видавничої діяльності належать до початку ХХІ століття, коли термінологічні пошуки набули більш глибоких ознак. Серед них публікації Г. Швецової-Водки [46], Л. Ковальської [17], З. Партико [30], М. Шатрової [42], та ін. З. Партико називає науку, що займається вивченням видавничої справи, «едитологією», розділивши її на теорію видавничої справи та теорію редагування [30; 24], Л. Ковальська зазначає, що «в окремий науковий напрям наукової розвідки варто винести дослідження з питань бібліологічної термінології, що визначає оформлення наукового напрямку та наявність власного теоретичного підґрунтя й терміносистеми» [17; 50]. Г. Швецова-Водка, М. Шатрова представили декілька теоретичних статей з цієї тематики в «Українській бібліотечній енциклопедії», що знаходиться у вільному доступі на сайті Національної бібліотеки України ім. Я. Мудрого.

Мета дослідження – узагальнюючи наукові теоретичні студії з історії, теорії, методики та організації видавничої діяльності пропонуємо цю галузь наукового знання назвати єдиним терміном «едиціологія», обґрунтування якого стало метою репрезентованого дослідження.

Виклад основного тексту. Проблеми термінології у бібліології постійно знаходяться в центрі уваги наукової спільноти, починаючи з досліджень М. Лісовського, Л. Биковського до сучасних розробок, які пов'язуються з рішенням загальних та часткових питань: самої назви науки («бібліографія», «бібліологія», «бібліософія», «книгознавство»); її складу: (книговиробництво – книгорозповсюдження – книгопис; генетика – статика – динаміка; філософія книги – бібліологія – книжкова справа; книговиробництво – книгопоширення – книгоживання) її теоретичних та методологічних питань.

Конструктивним ядром знання про книгу та книжкову справу, на нашу думку, варто називати «загальною теорією бібліології». Наочна схема бібліологічного знання, що ілюструється у навчальних посібниках: М. Низового [26], Г. Швецової-Водки [44, 45] та ін., аналізується нами в подальших наукових пошуках.

Видавничу діяльність, у схемі М. Низового, є першою складовою блоку практичної бібліологічної галузі, що пов'язана з підготовкою, виданням, розповсюдженням та споживанням книжкових видань.

Науковим вивченням практичної діяльності у галузі редакційно-видавничої справи харківський дослідник М. Низовий називав історію, теорію, методику та організацію редакційно-видавничої справи разом із бібліотекознавством, бібліографознавством та бібліополістикою. Останній термін частіше використовується практиками у вигляді синоніма «книгорозповсюдження», так і не набувши усталеної форми.

Якщо звернутись до походження терміна «архівознавство», то в середині ХХ століття ця наукова дисципліна об'єднала в один термін теорію та практику архівної справи. Це отримало підтримку наукової спільноти й застосовується спеціалістами до сьогодні.

Вивчаючи термін «едиціологія», то він був запропонований Галиною Швецовою-Водкою в українському виданні «Вступ до бібліографознавства» [44] для позначення дисципліни, що вивчає редакційно-видавничу справу, порівнюючи її з бібліополістикою, як науковою дисципліною, що вивчає проблеми книжкової торгівлі [44; 202].

Визначаючи «едиціологію» (з англ. edition – видання, грец. logos – слово, вчення) – як науку, що займається вивченням історії, теорії, методики та організації редакційно-видавничої справи, маємо можливість усунути плутанину в термінологічному апараті дисципліни та здійснити певний внесок у впорядкування масиву видавничих термінів.

Едиціологія, як галузь наукового знання, має свій предмет, завдання, методи дослідження та входить до єдиного блоку дисциплін бібліологічного циклу.

Книга, як явище суспільне, виступає об'єктом дослідження едиціології, має свій духовний та матеріальний зміст та редакційно-видавничу діяльність, як практична галузь дослідження.

Історія, теорія, методика та організація редакційно-видавничого процесу є предметом вивчення едиціології, що представлено «сукупністю обумовлених практикою книговидання послідовних дій співробітників видавництва, спрямованих на підготовку й випуск того або іншого виду видавничої продукції» [30; 25].

Едиціологія має свої завдання, які полягають у дослідженні всіх аспектів історичної, теоретичної, організаційної та методичної складової редакційно-видавничої справи.

Методологія едиціології підпорядкована предмету та завданням і ґрунтуються на методах бібліологічного підходу до вивчення книги з позицій редакційно-видавничої діяльності. До них належать методи:

- функціональний (видання вивчається з погляду користувача, тобто враховується цільове і читацьке спрямування видання, взаємовплив між формою та змістом, міра розповсюдження та вплив на споживача й суспільство);

- бібліографічний (аналіз видань за зовнішніми ознаками);

- статистичний (облік за кількісними показниками);

- поліграфічний (аналіз продукції поліграфічного мистецтва);

- аналітико-семантичний (аналіз за темами, хронологією, видавництвами тощо);

- структурно-типологічний (вивчення структури видавничої продукції за видами і типами видань).

Редакційно-видавничу діяльність, як галузь практичної складової і як предмет вивчення едиціології, складається з виробничих етапів, кожен з яких досліджується наукою окремо. В. Ткаченко в «Енциклопедії видавничої справи» розглядає підготовчий, редакційний, виробничий та маркетинговий етапи, що достатньо повно відображають складові редакційно-видавничої галузі.

На підготовчому етапі відбувається пошук автора і твору, що є найважливішим етапом у подальшій роботі видавництва чи видавничої організації, оскільки від якості рукопису та компетентності автора залежить споживча привабливість видання, а отже і прибуток видавництва.

Редакційний етап охоплює редакційну роботу з текстом – це і філологічне, і технічне, і художнє редагування тексту.

Виробничий етап передбачає перетворення рукопису на конкретне видання і може здійснюватись як поза межами видавництва, на поліграфічному підприємстві, так і в межах видавництва – у поліграфічному відділі.

Маркетинговий етап пов'язаний із рекламуванням видання, що допоможе видавництву створити «імідж» того чи іншого видання і безпосередньо спрацює в майбутньому на саме видавництво. Маркетинг, як вивчення попиту, може починатись як на підготовчому етапі, після отримання рукопису від автора, так і після виходу конкретного видання у світ.

Висновки. Взаємовплив і взаємозалежність наукової й практичної галузей едиціології є безсумнівним. У цьому взаємозв'язку потребує вирішення визначення едиціології, як науки про видавничу справу, її положення серед інших споріднених наукових дисциплін. Чи є вона складовою комплексної наукової дисципліни бібліології з єдиним об'єктом та методологією чи комплексу автономних наукових дисциплін бібліологічного циклу?

Досліджуючи галузь термінології в науковому дискурсі, часто доводиться зустрічатися зі складністю використання спеціальної термінології в науковій мові (книгах, статтях, доповідях), тому фундаментальне завдання термінологічної роботи вбачається у вивченні та удосконаленні цієї мови. Адже здобутки будь-якої науки допомагають виявити проблеми, які вже вирішені та ті, які ще доведеться вирішувати. Проблеми термінології в бібліології, а відтак і її галузевих складових, залишаються актуальними, починаючи з початку ХХ століття й до сьогодні, й потребують уваги наукової спільноти та активної участі у їх дослідженні.

1.3. Бібліополістика як наукова дисципліна

Постановка проблеми. В умовах економічних перетворень змінюється роль книги та книжкової справи, відповідаючи на вимоги часу. Бібліологія, не припиняючи вивчати процеси, закономірності, форми функціонування книги та книжкової справи як суспільних явищ, набуває прагматичної форми.

Останні дослідження. Студії, в яких порушуються питання термінологічного погляду на бібліополістику як дисципліну, що вивчає історію, теорію, методика та організацію книгорозповсюдження – це наукові публікації Г. Швецової-Водки [46], М. Шатрової [41]. Зокрема, зазначені автори представили декілька теоретичних статей з цієї тематики в «Українській бібліотечній енциклопедії», що знаходиться у вільному доступі на сайті Національної бібліотеки України ім. Я. Мудрого. Серед публікацій, частково дотичних до теми дослідження — студії Л. Ковальської [17], В. Маркової [23], де розглядається бібліологічна модель складових частин галузі «Культури та мистецтва».

Розробкою теоретичних і практичних проблем бібліополістики займається Інститут поліграфії та медійних технологій НУ «Львівська політехніка». Серед досліджуваних тем: «Формування стратегії книготоргівельних підприємств», «Дослідження засобів впливу на книжковий ринок (застосування всіх засобів маркетингових комунікацій – реклама, пропаганда, «паблик рілейшнз», стимулювання збуту тощо), «Організація книжкової торгівлі, книжкового бізнесу», «Книготоргівельна логістика», «Кадри для книжкової торгівлі: підготовка та управління», «Вирішення актуальних проблем книговидання, книгознавства та мистецтва оформлення української книги [12].

Мета дослідження. З метою узагальненого підходу до визначення наукового знання, яке займається аналізом історії, теорії, методика та організації діяльності книжкової торгівлі, пропонуємо утвердити за терміном «бібліополістика», аргументацією чого стало це дослідження.

Виклад основного тексту. У процесі розвитку науки вирізилося декілька концепцій трактування бібліології (книгознавства): «1. бібліологія (книгознавство) розглядається як єдина комплексна наука про книгу і книжкову справу; 2. бібліологія (книгознавство) – це комплекс наук про книгу та книжкову справу, що взаємопов'язані та взаємозалежні; 3. вузьке розуміння бібліології (книгознавства) як науки (лише) про книговидання та книгорозповсюдження. Дотепер проблема чіткого розуміння належності бібліології (книгознавства) до якоїсь конкретної теорії не досліджена.

Традиційний напрям розуміння бібліології як науки тяжіє до першої концепції. Це дисципліни, які вивчають книгу поступово, з погляду її генетики – статички – динаміки або філософії книги – бібліології – книжкової справи.

Сьогодні встановлено, що схема руху видання від автора до споживача: автор – рукопис – видавництво – поліграфічне виробництво, вивчається едіціологією, діяльність установ книгорозповсюдження – бібліополістикою; суспільне користування книгою, бібліотечна справа – бібліотекознавством; бібліографічна справа – бібліографознавством.

Досліджено, що складовою частиною книжкової справи, як системи, є книгорозповсюдження – площина практичної діяльності, вивченням якої займається бібліополістика. Цей термін є рідковживаним фахівцями, незважаючи на тривалу історію, понад 80 років з часу впровадження.

Для виокремлення наукової дисципліни, яка вивчає процеси книгорозповсюдження, сьогодні, як і десятки років назад, використовується складна конструкція: «Теорія, історія, організація та методика книгорозповсюдження (чи книжкової торгівлі)». Разом із тим, у працях сучасних теоретиків бібліології, однозначно використовується термін «бібліополістика».

Бібліополістика (термін походить від грец. *biblia* – книга, *polys* – багато) – наука, що вивчає теорію, історію, методика та організацію книгорозповсюдження. Складові частини бібліополістики можна визначити так:

- Теоретична концепція бібліополістики окреслює розуміння бібліологічної суті книготорговельних процесів та форм існування; аргументацію абстрактно-логічної моделі книготорговельного асортименту як об'єкта книготорговельної справи; сутнісне обґрунтування об'єкта, предмета, структури бібліополістики; виділення та узагальнення методів бібліополістики; опрацювання критеріїв та принципів класифікації та типології асортименту книжкової продукції; аргументація системності бібліополістики, її внутрішньогалузевої організації (на щаблі часткових дисциплін бібліополістики й напрямків їх аналізу); пошук сутності взаємозв'язку бібліополістики з іншими галузями (чи комплексами) бібліології та суміжними галузями знань; визначення системи змістовно-інтегрованих понять бібліополістики;

- Історична складова бібліополістики — це історичне вивчення форм функціонування книготорговельного асортименту на основі бібліологічного знання про історичні закономірності існування книги в книжковій справі; історія виникнення, розвитку форм функціонування книжкової

торгівлі як форми книгорозповсюдження і як способу існування книжкового асортименту; вивчення розвитку бібліологістики як науки (її об'єкта, предмета, методів, структури та понятійного апарату); аргументація, конкретизація і систематизація історичних методів бібліологістики;

- методика книготорговельної діяльності розповсюджується на обґрунтування видів книготорговельної справи, з допомоги яких здійснюється рух книжкових видань в книготорговельному процесі; виокремлення способів використання книготорговельного знання в різних видах книготорговельної діяльності, тобто розробка часткової методології (з допомоги правил та інструкцій,) для проведення книготорговельної діяльності; розробка функціональних обов'язків для працівників книготорговельної галузі;

- організація книжкової торгівлі, як практичної галузі дослідження бібліологістики полягає в аргументації її сутності, вивченні організації руху асортименту книжкових видань як форми існування та розвитку книги в книготорговельній справі; виявленні та організації форм книжкової торгівлі та форм існування книжкового асортименту; теоретичне визначення методів організації книготорговельної діяльності.

Отже, об'єктом дослідження бібліологістики виступає книга, що функціонує в суспільстві, має свою матеріальну і духовну складові та книготорговельна справа як галузь практичної діяльності.

Предметом дослідження бібліологістики є історія, теорія, методика та організація книжкової торгівлі.

Методи дослідження бібліологістики підпорядковані її предмету та завданням і ґрунтуються на методах бібліологічного бачення вивчення книги з позицій книготорговельної діяльності. До них належать методи:

- функціональний (вивчається процес розповсюдження видань, досліджується з урахуванням особливостей користувачів, за цільовим та читацьким призначенням; визначається міра розповсюдження видань та вплив на споживача й суспільство);

- бібліографічний (здійснюється облік асортименту книжкової продукції за зовнішніми ознаками);

- статистичний (вивчається книжковий асортимент за кількісними даними);

- поліграфічний (здійснюється облік та аналіз книжкових видань за якістю поліграфічного оформлення, за діяльністю поліграфічних установ);

- аналітико-семантичний (метод обліку та аналізу книжкової продукції за темами, хронологією, видавництвами, книгорозповсюджуючими організаціями, ін.);

- структурно-типологічний (аналіз структури асортиментної продукції та її наявності в установах книгорозповсюдження).

У харківській дослідниці О. Афанасенко у структурній моделі книжкової справи «книгостворення – книговидання – книгорозповсюдження – книгоспоживання» слухним є виокремлення користувача як структурної частини книжкового ринку, у задоволенні потреб якого задіяні усі підсистеми книжкової діяльності. Створення конкурентноспроможного книжкового товару, що відповідає вимогам купівельного попиту громадян, є основною метою книжкового ринку [3].

Із допомоги методів бібліологістики визначають оптимальний асортимент в книготоргівлі, який О. Антоник формулює трьома складовими: «асортиментним мінімумом, орієнтованим на задоволення загальносуспільних потреб у книзі (своєрідний «наскрізний асортимент, незалежно від місця розташування); асортиментним ядром, орієнтованим на задоволення потреб у соціальній інформації певної групи людей, об'єднаних фаховими (чи іншими) інтересами; асортиментним профілем – найвужчою частиною асортименту, орієнтованою на задоволення індивідуальних, особистісних потреб у книзі» [1].

Внутрішня структура бібліологістики визначається суміжними дисциплінами, серед яких: економіка книжкової торгівлі, соціологія, психологія, палеографія, текстологія, статистика друку та ін. [1].

Висновки. Сучасні тенденції на книжковому ринку вимагають визначити книгу як товарний продукт, що має свою споживчу вартість, приносить прибуток, функціонує в системі товарно-грошових відносин, але не втрачає своєї духовної змістової складової.

Сучасний розвиток бібліології потребує вирішення ключових питань: загальної назви науки та її частин; визначення зв'язків між цими частинами; уточнення об'єкта, предмета та методології досліджень, без теоретичного аналізу яких неможливо розробляти рекомендації для будь-якої практичної галузі культури та мистецтва.

Список використаної літератури та джерел

1. Антоник О. Книгознавство як системне знання про книгу і книжкову справу: ринкові можливості [Електронний ресурс]. *Укр. акад. друкарства*; за матеріалами наук.-практ. конф. «Книгознавство та книжкова справа у соціокультурному просторі України: досягнення і перспективи». Режим доступу : <http://knyhobachennia.com/?category=2&article=440>.

2. Атрибуція та експертиза книжкових пам'яток та історичних бібліотечних зібрань як напрям книгознавчих досліджень Інституту книгознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Бібліотечний вісник*. Київ, 2022. № 1. С. 29-40.
3. Афанасенко О. Книжковий ринок України як система: питання формування та розвитку. *Вісн. Кн. палати*. 2005. № 8. С. 7—10.
4. Бондар Н. П., Ковальчук Г. І. Відділ стародруків та рідкісних видань. Історико-культурні фонди Інституту книгознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: дослідження, організація доступу та створення електронного ресурсу (2000–2020) : монографія ; Т. Д. Антонюк та ін.; ред. Г. І. Ковальчук. Київ, 2021. С. 60–124.
5. Добрянська Т. А. Українська кирилична рукописна книга XVII століття як об'єкт кодикології, палеографії, філігранології, мистецтвознавства та археографії в 90-х роках XX — 10-х роках XXI ст.: історіографічний аспект. *Рукоп. та кн. спадщина України*. Київ, 2014. Вип. 20. С. 342-361.
6. Дубровіна Л. А. Кодикографія української та східнослов'янської рукописної книги і кодикологічна модель структури формалізованого опису рукопису ; НАН України, ЦНБ ім. В. І. Вернадського, Ін-т археографії. Київ : Ін-т укр. археографії, 1992. 152 с. (Проблеми едиційної та камеральної археографії: історія, теорія, методика ; вип. 9).
7. Дубровіна Л. А. Кодикологія та кодикографія як спеціальні дисципліни в дослідженнях історії української рукописної книги : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.09 / Дубровіна Любов Андріївна ; НАН України Ін-т історії. Київ, 1993. 39 с.
8. Дубровіна Л. А. Рукописна книга як об'єкт національного бібліографічного репертуару України в контексті поняття «писемна пам'ятка» та її автора. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. Київ, 1999. Вип. 2. С. 141-154.
9. Дубровіна Л. А. Кодикологічні, бібліографічні, палеографічні та археографічні дослідження Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : бібліогр. огляд (1988-2001 рр.). *Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики*. Київ, 2004. Чис. 11, ч. 2. С. 44-64.
10. Дубровіна Л. А. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського у перше десятиліття незалежності України (1991–2002) : [монографія]. НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2019. 436 с.
11. 3 історії українського книгознавства (до 100-річчя Українського наукового інституту книгознавства). *Бібліотечний вісник*. 2022. № 3. С. 56–70.
12. Інститут поліграфії та медійних технологій НУ «Львівська політехніка». Режим доступу: <https://uad.edu.ua/>
13. Ісаєвич Я. Українське книговидання : витоки, розвиток, проблеми. Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2002. 518 с.
14. Ісаєвич Я. Українське книгознавство: етапи розвитку. *Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Книгознавство, бібліотекознавство та інформ. технології*. 2006. Вип. 1. С. 7-19.
15. Ківшар Т. Бібліологічна спадщина Степана Сірополка (1872-1959); НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2015. 532 с.
16. Книгознавча школа Київського національного університету культури і мистецтв : антологія ; уклад. В. М. Медведєва. 2-ге вид., випр. та допов. Київ : Вид-во Ліра-К, 2018. 676 с. (Серія «Наукові школи»).
17. Ковальська Л. А. Сучасні концепції в інформаційній, бібліотечній та архівній галузі: тенденції розвитку. *IX Міжнар.наук.-прак. конф. «Інформація і соціум»*, м. Вінниця, 7 черв. 2024 р., Дон. НУ ім. В. Стуса. Вінниця, 2024. С. 49-53.
18. Ковальчук Г. І. Питання теорії книгознавства на сторінках «Бібліологічних вістей». *Бібліотека. Наука. Комунікація. Актуальні питання збереження та інноваційного розвитку наук. б-к: матеріали Міжнар. наук. конф. (3–5 жовт. 2023 р.)* ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2023. С. 474–477.
19. Ковальчук Г. І. Теорія книгознавства та історія книги на сторінках «Вісника Книжкової палати». *Вісн. Кн. палати*. 2011. № 8. С. 7-11.
20. Ковальчук Г. І. Український науковий інститут книгознавства (1922-1936); наук. ред. В. І. Попик; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : Академперіодика, 2015. 688 с.
21. Ковальчук Г. Обґрунтування поняття книжкового пам'яткознавства, його суті, структури, міждисциплінарних зв'язків. Історико-культурні фонди Інституту книгознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: дослідження, організація доступу та створення електронного ресурсу (2000–2020). Київ : НБУВ, 2021. С. 24–34.
22. Маркова В. А. Книга в соціально-комунікаційному просторі: минуле, сучасне, майбутнє : монографія. Харків : ХДАК, 2010. 252 с.
23. Маркова В. До питання про об'єкт книгознавства. *Вісн. Кн. палати*, 2023. Вип. 6. С. 48-52.
24. Міщук С. М. Історико-кодикографічні та бібліографічні дослідження рукописно-книжкової спадщини України (друга половина XIX – 30-ті роки XX ст.) : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 27.00.03 / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2009. 32 с.
25. Міщук С. М. Наукове описування рукописних книг та стародруків в Україні (друга половина XIX – 30-ті роки XX століття). Історіографія. Бібліографія ; відп. ред. Л. А. Дубровіна. Житомир : Полісся, 2011. 184 с.
26. Низовий М. А. Вступ до книгознавства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2009. 144 с.

27. Пастушенко О. М. Книга та періодика в дисертаційних дослідженнях незалежної України: соціокомунікативний аспект : монографія. Київ, 2016. 564 с.
28. Пастушенко О. В. Теорія книги в сучасних дисертаційних дослідженнях з книгознавства в Україні. *Бібл. вісн.* 2015. № 2. С. 23-26.
29. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи : навч. посіб. Львів : Афіша, 2004. 416 с.
30. Партико З. В. Основи редагування: у 2-х кн. Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2020. Кн.1: підруч. 332 с.
31. Партико З.В. Основи видавничої справи: підруч. Київ, 2017. 303 с.
32. Сенченко М. Майбутнє книги чи книга майбутнього? *Вісн. Кн. палати.* № 2, 2024. С.3-10.
33. Тимошенко І. До питання про структуру загального і спеціального книгознавства. *Вісн. Кн. палати.* 2006. № 10. С. 45–47.
34. Тимошик М. С. Історія українського друкарства в наукових дослідженнях Івана Огієнка. *Редакційно-видавнича справа : досвід, проблеми, майбутнє ; за ред. проф. В. В. Різуна.* Київ : Ред.-вид. центр «Київ. ун-т», 1997. С. 164-179.
35. Фрис В. Історія кириличної рукописної книги в Україні Х–XVIII ст. Львів : Львів. нац. ун-т, 2003. 188 с.
36. Франчук Є.І. Історико-джерелознавчий підхід у спільних книгознавчих та культурологічних дослідженнях книжкової культури. *Вісн. Харк. держ. акад. культури.* Харків, 1998. С. 96-105.
37. Черниш Н. Основи бібліології : навч. посіб. Київ : Наша культура і наука, 2014. 219 с.
38. Черняк А. Я. История книги как наука. *Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т держ. управління.* Київ., 2013. Вип. 7. С. 106-111.
39. Шатрова М. Наука про книготорговельну справу в системі книгознавства. *Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Книгознавство, бібліотекознавство та інформ. технології.* Львів, 2012. Вип. 7. С. 117-121.
40. Шатрова М. Історія книги як складова дисциплін книгознавчого циклу. *Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т.* Рівне : РДГУ, 2013. Вип. 24. С. 261-264.
41. Шатрова М. Бібліополістика [Електронний ресурс]. Українська бібліотечна енциклопедія. Режим доступу: <http://ube.nplu.org/article/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0>.
42. Шатрова М. Едиціологія [Електронний ресурс]. Українська бібліотечна енциклопедія. Режим доступу : <http://ube.nplu.org/article/%D0%95%D0%B4%D0%B8%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F>.
43. Швецова-Водка Г. М. Бібліотекознавство в системі наук ноокомунікативного змісту. *Бібл. вісн.* 2019. № 5. С.3-12.
44. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 216 с.
45. Швецова-Водка Г. М. Розвиток теорії книгознавства у другій половині ХХ — початку ХХІ століття. *Вісн. Кн. палати.* 2013. № 2. С. 28-31.
46. Швецова-Водка Г. М. Документознавство. Ч. 2. Типологія документа. Документознавство як наука. : навч. посіб. для здобувачів в/о освіти першого (бакалаврського) рівня спец. 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа ; Рівнен. держ. гуманітар. ун-т ; Швецова-Водка Г. М., Костенко М. С. Рівне : РДГУ, 2023. 221 с.
47. Koval'chuk H. Bibliology in modern Ukraine: the main trends, scientific schools, tendencies. *Roczniki biblioteczne.* 2020. № 64. P. 59–74.
48. Koval'chuk H. From the History of Ukrainian Book Studies: On the Centenary of the Ukrainian Research Institute of Book Studies. *Lingua Franca.* 2022. Issue 8, Part I.
49. Koval'chuk H. Inkunabuły biblioteki królewskiej – Collectio Regia. Splendor i wiedza. *Biblioteka królewska Stanisława Augusta. Eseje.* Warszawa : Arx Regia, 2022. S. 73–90
50. Migoń K. Z dziejów nauki o książce. Wrocław : Ossolineum, 1979. 239 s.

Reference

1. Antonyk O. Knyhoznawstvo yak systemne znannia pro knyhu i knyzhkovu справу: rynkovi mozhlyvosti [Elektronnyi resurs]. *Ukr. akad. drukarstva ; za materialamy nauk.-prakt. konf. «Knyhoznawstvo ta knyzhkova справа u sotsiokulturnomu prostori Ukrainy: dosiahnennia i perspektyvy».* Rezhym dostupu : <http://knyhobachennia.com/?category=2&article=440>.
2. Atrybutsiia ta ekspertyza knyzhkovykh pamiatok ta istorychnykh bibliotechnykh zibran yak napriam knyhoznavchykh doslidzhen Instytutu knyhoznavstva Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho. *Bibliotechnyi visnyk.* Kyiv, 2022. № 1. С. 29-40.
3. Afanasenko O. Knyzhkovyi rynek Ukrainy yak systema: pytannia formuvannia ta rozvytku. *Visn. Kn. palaty.* 2005. № 8. S. 7—10.
4. Bondar N. P., Kovalchuk H. I. Viddil starodrukiv ta ridkisnykh vydan. *Istoryko-kulturni fondy Instytutu knyhoznavstva Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho: doslidzhennia, orhanizatsiia dostupu ta stvorennia elektronnoho resursu (2000–2020) : monohrafiia ; T. D. Antoniuk ta in.; red. H. I. Kovalchuk.* Kyiv, 2021. S. 60–124.
5. Dobrianska T. A. Ukrainaska kyrylychna rukopysna knyha XVII stolittia yak ob'iekt kodykologhii, paleohrafi, filihranolohii, mystetstvoznavstva ta arkheohrafi v 90-kh rokakh KhKh — 10-kh rokakh KhKhI st.: istoriohrafiichni aspekt. *Rukop. ta kn. spadshchyna Ukrainy.* Kyiv, 2014. Vyp. 20. S. 342-361.
6. Dubrovina L. A. Kodykohrafiia ukrainskoi ta skhidnoslovianskoi rukopysnoi knyhy i kodykologhichna model struktury formalizovanoho opysu rukopysu ; NAN Ukrainy, TsNB im. V. I. Vernadskoho, In-t arkheohrafi. Kyiv : In-t ukr. arkheohrafi, 1992. 152 s. (Problemy edytsiinoi ta kameralnoi arkheohrafi: istoriia, teoriia, metodyka ; vyp. 9).

7. Dubrovina L. A. Kodykoloheia ta kodykohrafiia yak spetsialni dystsypliny v doslidzhenniakh istorii ukrainskoi rukopysnoi knyhy : avtoref. dys. ... d-ra ist. nauk : 07.00.09 / Dubrovina Liubov Andriivna ; NAN Ukrainy In-t istorii. Kyiv, 1993. 39 c.
8. Dubrovina L. A. Rukopysna knyha yak ob'iekt natsionalnoho bibliohrafichnoho repertuaru Ukrainy v konteksti poniattia «pysemna pamiatka» ta yii avtora. Nauk. pr. Nats. b-ky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Kyiv, 1999. Vyp. 2. S. 141-154.
9. Dubrovina L. A. Kodykoloheichni, bibliohrafichni, paleohrafichni ta arkhieohrafichni doslidzhennia Instytutu rukopysu Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho : bibliohr. ohliad (1988-2001 rr.). Spetsialni istorychni dystsypliny: pytannia teorii ta metodyky. Kyiv, 2004. Chys. 11, ch. 2. S. 44-64.
10. Dubrovina L. A. Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho u pershe desiatylittia nezalezhnosti Ukrainy (1991–2002) : [monohrafiia]. NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Kyiv, 2019. 436 s.
11. Z istorii ukrainskoho knyhoznavstva (do 100-richchia ukrainskoho naukovoho instytutu knyhoznavstva). Bibliotechnyi visnyk. 2022. № 3. S. 56–70.
12. Instytut polihrafiu ta mediinykh tekhnolohii NU «Lvivska politekhnika». Rezhym dostupu: <https://uad.edu.ua/>
13. Isaievych Ya. Ukrainske knyhovydannia : vytoky, rozvytok, problemy. Lviv : In-t ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy, 2002. 518 s.
14. Isaievych Ya. Ukrainske knyhoznavstvo: etapy rozvytku. Visn. Lviv. un-tu. Ser. Knyhoznavstvo, bibliotekoznavstvo ta inform. tekhnolohii. 2006. Vyp. 1. S. 7-19.
15. Kivshar T. Bibliolohichna spadshchyna Stepana Siropolka (1872-1959); NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Kyiv : NBUV, 2015. 532 s.
16. Knyhoznavcha shkola Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv : antolohiia ; ukhad. V. M. Medvedieva. 2-he vyd., vypr. ta dopov. Kyiv : Vyd-vo Lira-K, 2018. 676 s. (Serii «Naukovi shkoly»).
17. Kovalska L. A. Suchasni kontseptsii v informatsiinii, bibliotekhnii ta arkhivnii haluzi: tendentsii rozvytku. IX Mizhnar.nauk.-prak. konf. «Informatsiia i sotsium», m. Vinnytsia, 7 cherv. 2024 r., Don. NU im. V. Stusa. Vinnytsia, 2024. S. 49-53.
18. Kovalchuk H. I. Pytannia teorii knyhoznavstva na storinkakh «Bibliolohichnykh vistei». Biblioteka. Nauka. Komunikatsiia. Aktualni pytannia zberezhenia ta innovatsiinoho rozvytku nauk. b-k: materialy Mizhnar. nauk. konf. (3–5 zhovt. 2023 r.) ; NAN Ukrainy, Nauk. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Kyiv, 2023. S. 474–477.
19. Kovalchuk H. I. Teoriia knyhoznavstva ta istoriia knyhy na storinkakh «Visnyka Knyzhkovoii palaty». Visn. Kn. palaty. 2011. № 8. S. 7-11.
20. Kovalchuk H. I. Ukrainskyi naukovyi instytut knyhoznavstva (1922-1936); nauk. red. V. I. Popyk; NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Kyiv : Akademiopriodyka, 2015. 688 s.
21. Kovalchuk H. Obgruntuvannia poniattia knyzhkovoii pamiatkoznavstva, yoho suti, struktury, mizhdystsyplinarnykh zviazkiv. Istoryko-kulturni fondy Instytutu knyhoznavstva Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho: doslidzhennia, orhanizatsiia dostupu ta stvorennia elektronnoho resursu (2000–2020). Kyiv : NBUV, 2021. S. 24–34.
22. Markova V. A. Knyha v sotsialno-komunikatsiinomu prostori: mynule, suchasne, maibutnie : monohrafiia. Kharkiv : KhDAK, 2010. 252 s.
23. Markova V. Do pytannia pro ob'iekt knyhoznavstva. Visn. Kn. palaty, 2023. Vyp. 6. S. 48-52.
24. Mishchuk S. M. Istoryko-kodykohrafichni ta bibliohrafichni doslidzhennia rukopysno-knyzhkovoii spadshchyny Ukrainy (druga polovyna KhIKh – 30-ti roky KhKh st.) : avtoref. dys. ... d-ra ist. nauk : 27.00.03 / NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Kyiv, 2009. 32 c.
25. Mishchuk S. M. Naukove opysuvannia rukopysnykh knykh ta starodrukiv v Ukraini (druga polovyna KhIKh – 30-ti roky KhKh stolittia). Istoriohrafiia. Bibliohrafiia ; vidp. red. L. A. Dubrovina. Zhytomyr : Polissia, 2011. 184 s.
26. Nyzovyi M. A. Vstup do knyhoznavstva : navch. posib. Kyiv : Kondor, 2009. 144 s.
27. Pastushenko O. M. Knyha ta periodyka v dysertatsiinykh doslidzhenniakh nezalezhnoi Ukrainy: sotsiokomunikativnyi aspekt : monohrafiia. Kyiv, 2016. 564 s.
28. Pastushenko O. V. Teoriia knyhy v suchasnykh dysertatsiinykh doslidzhenniakh z knyhoznavstva v Ukraini. Bibl. visn. 2015. № 2. S. 23-26.
29. Partyko Z. V. Zahalne redahuvannia: normatyvni osnovy : navch. posib. Lviv : Afisha, 2004. 416 s.
30. Partyko Z. V. Osnovy redahuvannia: u 2-kh kn. Zaporizhzhia: Vyd-vo KPU, 2020. Kn.1: pidruch. 332 s.
31. Partyko Z.V. Osnovy vydavnychoi spravy: pidruch. Kyiv, 2017. 303 s.
32. Senchenko M. Maibutnie knyhy chy knyha maibutnoho? Visn. Kn. palaty. № 2, 2024. S.3-10.
33. Tymoshenko I. Do pytannia pro strukturu zahalnoho i spetsialnoho knyhoznavstva. Visn. Kn. palaty. 2006. № 10. S. 45–47.
34. Tymoshyk M. S. Istoriiia ukrainskoho drukarstva v naukovykh doslidzhenniakh Ivana Ohiiienka. Redaktsiino-vydavnycha sprava : dosvid, problemy, maibutnie ; za red. prof. V. V. Rizuna. Kyiv : Red.-vyd. tsentr «Kyiv. un-t», 1997. S. 164-179.
35. Fryz V. Istoriiia kyrylychnoi rukopysnoi knyhy v Ukraini X–XVIII st. Lviv : Lviv. nats. un-t, 2003. 188 s.
36. Franchuk Ye.I. Istoryko-dzhereloznavchyi pidkhyd u spilnykh knyhoznavchykh ta kulturolohichnykh doslidzhenniakh knyzhkovoii kultury. Visn. Khark. derzh. akad. kultury. Kharkiv, 1998. S. 96-105.
37. Chernysh N. Osnovy bibliolohii : navch. posib. Kyiv : Nasha kultura i nauka, 2014. 219 s.
38. Cherniak A. Ya. Ystoryia knyhy kak nauka. Terminolohiia dokumentoznavstva ta sumizhnykh haluzei znan : zb. nauk. pr. ; Kyiv. nats. un-t kultury i mystetstv, In-t derzh. upravlinnia. Kyiv., 2013. Vyp. 7. S. 106-111.

39. Shatrova M. Nauka pro knyhotorhovelnu spravu v systemi knyhoznavstva. Visn. Lviv. un-tu. Ser. Knyhoznavstvo, bibliotekoznavstvo ta inform. tekhnolohii. Lviv, 2012. Vyp. 7. S. 117-121.
40. Shatrova M. Istoriia knyhy yak skladova dystsyplin knyhoznavchoho tsyклу. Aktualni problemy vitchyznianoї ta vsesvitnoї istorii : zb. nauk. pr. / Rivnen. derzh. humanit. un-t. Rivne : RDHU, 2013. Vyp. 24. S. 261-264.
41. Shatrova M. Bibliopolistyka [Elektronnyi resurs]. Ukrainska bibliotekna entsyklopediia. Rezhym dostupu: <http://ube.nplu.org/article/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0>.
42. Shatrova M. Edytsiolohiia [Elektronnyi resurs]. Ukrainska bibliotekna entsyklopediia. Rezhym dostupu : <http://ube.nplu.org/article/%D0%95%D0%B4%D0%B8%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F>.
43. Shvetsova-Vodka H. M. Bibliotekoznavstvo v systemi nauk nookomunikatyvnoho zmistu. Bibl. visn. 2019. № 5. S.3-12.
44. Shvetsova-Vodka H. M. Vstup do bibliohrafoznavstva : navch. posib. Kyiv : Kondor, 2004. 216 s.
45. Shvetsova-Vodka H. M. Rozvytok teorii knyhoznavstva u druhii polovyni KhKh — pochatku KhKhI stolittia. Visn. Kn. palaty. 2013. № 2. S. 28-31.
46. Shvetsova-Vodka H. M. Dokumentoznavstvo. Ch. 2. Typolohiia dokumenta. Dokumentoznavstvo yak nauka. : navch. posib. dlia zdobuvachiv v/o osvity pershoho (bakalavrskoho) rivnia spets. 029 Informatsiina, bibliotekna ta arkhivna sprava ; Rivnen. derzh. humanitar. un-t ; Shvetsova-Vodka H. M., Kostenko M. S. Rivne : RDHU, 2023. 221 s.
47. Koval'chuk N. Bibliology in modern Ukraine: the main trends, scientific schools, tendencies. Roczniki biblioteczne. 2020. № 64. P. 59–74.
48. Koval'chuk N. From the History of Ukrainian Book Studies: On the Centenary of the Ukrainian Research Institute of Book Studies. Lingua Franca. 2022. Issue 8, Part I.
49. Koval'chuk N. Inkunabuły biblioteki królewskiej – Collectio Regia. Splendor i wiedza. Biblioteka królewska Stanisława Augusta. Eseje. Warszawa : Arx Regia, 2022. S. 73–90
50. Migoń K. Z dziejów nauki o książce. Wrocław : Ossolineum, 1979. 239 s.

MODERN DEVELOPMENT OF BIBLIOLOGICAL SCIENCE AS A BRANCH 02 «CULTURE AND ART»

Shatrova Maryna – associate professor, candidate of historical sciences, Rivne State Humanitarian University, Rivne

The purpose of the section is to determine the features of the development of bibliological science as a component of branch 02 «Culture and Art» and to substantiate its place in the content of disciplines of socio-cultural content.

Research methodology: fifty major works on the topic of the study were considered - individual publications, articles from professional periodicals and continuing publications, from collections of conference materials, etc. The multifacetedness and multifacetedness of the problem led to the emergence of a significant number of scientific publications that directly or indirectly relate to the topic of the study, in particular scientific works on bibliology (book studies), components of bibliological science: book history, editionology and bibliopolistics.

Results: The modern development of bibliological science as a component of branch 02 «Culture and Art» has been studied, which allows us to assert that bibliology as a science of books and book business is developing dynamically, has its own structure, scientific basis and its own conceptual apparatus. The development of theoretical problems of bibliology has allowed us to distinguish the following parts within bibliological science: book history, ediology (the science of editorial and publishing activities) and bibliopolistics (the science of book trade).

Scientific novelty. The theoretical justification of «bibliology» as scientific knowledge about books and book business is proposed. The presented subsections represent the structure of bibliological knowledge, it is proposed to call the science of editorial and publishing «ediology», and to return the name «bibliopolistics» to the scientific discipline of book trade. The object, subject, tasks, methodology of each of the components of the bibliological block are determined.

Problematic moments of historical research of individual components of book activity, in particular, publishing, book trade, are closely intertwined with each other. Research of theoretical aspects of the industry and development of its own conceptual apparatus of each of its components, belonging to one bibliological cycle, will ensure the progress of bibliology as a science, clarification of its structure, justification and delimitation of generalized and partial terms and concepts.

It is proved that among modern developments there are problematic issues that are associated with the solution of general and partial issues: the very name of the science («bibliography», «bibliology», «bibliosophy», «book science»); its composition: (book production - book distribution - book description; genetics - statics - dynamics; philosophy of the book - bibliology - book business; book production - book distribution - book use), theoretical and methodological issues.

Modern trends in the book market require defining a book as a commodity product that has its own consumer value, brings profit, functions in the system of commodity-money relations, but does not lose its spiritual content load.

Practical significance: the main provisions of the study can be used in the development of conceptual foundations for the further development of domestic bibliology and its individual components: theory, methodology, techniques, technology, history, organization and management of bibliological activities.

Key words: bibliology, editorial studies, bibliopolistics, editorial and publishing, book trade activities, history of book studies, cultural studies.

Надійшла до редакції 10.10.2024 року.

ЗМІСТ

<i>ВИТКАЛОВ С., ВИТКАЛОВ В. НАУКОВО-ОСВІТНІЙ КОНСОРЦІУМ ЯК ЗАСІБ КОНСОЛІДАЦІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ (ЗМІСТЬ ПЕРЕДМОВИ)</i>	3
<i>Розділ I. КОЛЕСНИК О., КАРАНДА М. ХУДОЖНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ МІЖКУЛЬТУРНІ КОМУНІКАЦІЙ: ІСТОРИЧНИЙ ФАКТ – РОМАН – ЕКРАНІЗАЦІЯ</i>	7
<i>Розділ II. САБАДАШ Ю., НІКОЛЬЧЕНКО Ю. ФОРМУВАННЯ ПОНЯТІНО-КАТЕГОРІАЛЬНОГО АПАРАТУ ПИТАННЯ ТВОРЧОСТІ У СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРОЛОГІЇ</i>	19
<i>Розділ III. ПРИЧЕПІЙ Є. СЕМАНТИКА ТРИПЛЬСЬКОГО ОРНАМЕНТУ «СОВИНІЙ ЛИК».</i>	33
<i>Розділ IV. ГОНЧАРОВА О. ЖІНОЧЕ МИСТЕЦТВО СКУЛЬПТОРКИ ПРОПЕРЦІЇ ДЕ РОССІ ЯК ФЕНОМЕН РАННЬОМОДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ БОЛОНЬЇ.</i>	48
<i>Розділ V. ПЕТРОВА І. ІНСТРУМЕНТАЛІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ У ВЛАДНОМУ ДИСКУРСІ КОЛОНІАЛІЗМУ (НА ПРИКЛАДІ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ).</i>	72
<i>Розділ VI. ПРОКОПЧУК І. ОСОБЛИВОСТІ ПЛАСТИКИ ІВАНА КАВАЛЕРІДЗЕ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО МИСТЕЦТВА АВАНГАРДУ ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ ХХ СТОЛІТТЯ.</i>	85
<i>Розділ VII. ПАУР І. ПОШТОВІ ЛИСТІВКИ ВИДАВНИЦТВА «РАССВЕТ» (1909–1912) : РЕКОНСТРУКЦІЯ КОЛЕКТИВНОГО ПОРТРЕТУ ХУДОЖНИКІВ.</i>	99
<i>Розділ VIII. ФАБРИКА-ПРОЦЬКА О. ТРАНСМІСІЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІСЕННОЇ ФОЛЬКЛОРНОЇ ТРАДИЦІЇ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ В СЕРЕДОВИЩІ ЕТНОКУЛЬТУРНОГО ПОГРАНИЧЧЯ.</i>	118
<i>Розділ IX. ШВОРАК А., ВИТКАЛОВ С. КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ВОЛИНЯН У ДІАСПОРІ ТА РЕГІОНІ : ІСТОРИЧНА РЕКОНСТРУКЦІЯ ОКРЕМИХ СТОРІНОК</i> ..	135
<i>Розділ X. КАРАСЬ Г. МІЖНАЦІОНАЛЬНІ КУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ У СФЕРІ АКАДЕМІЧНОГО МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК ФАКТОР ПІДТРИМКИ БОРОТЬБИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПРОТИ РОСІЙСЬКОГО ВОРОГА</i>	147
<i>Розділ XI. НІМИЛОВИЧ О. ВТІЛЕННЯ СЛОВА І МЕЛОДІЙ ЛЮБОМИРА РИХТИЦЬКОГО (СТЕПАНА ЛЮБОМИРСЬКОГО) В МУЗИЦІ МИКОЛИ ЛАСОВЕЦЬКОГО</i>	159
<i>Розділ XII. САПОЖНИК О. УКРАЇНСЬКА ТРАДИЦІЙНА ЕСТРАДНА ПІСНЯ, ПОП-МУЗИКА, БАРДІВСЬКА ПІСНЯ : ДО ПИТАННЯ ВИТОКІВ ЖАНРІВ, ВХОДЖЕННЯ У СВІТОВИЙ МУЗИЧНИЙ ПРОСТІР</i>	173
<i>Розділ XIII. МАТОЛІЧ І. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО В УКРАЇНІ КІНЦЯ ХХ ПОЧАТКУ ХХІ СТ.: ЕТАПИ РОЗВИТКУ, АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ</i>	183
<i>Розділ XIV. КДИРОВА І., МИРОШНИЧЕНКО О.М. КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКА ПРАКТИКА У СТИЛІСТИЧНОМУ РОЗМАЇТТІ ДЖАЗУ</i>	197
<i>Розділ XV. ГЕРЧАНІВСЬКА П., ПАВЛОВСЬКА С. МОЛОДІЖНА КУЛЬТУРА В КОНТЕКСТІ ПАРАДИГМИ ОПОРУ (ХХ–ХХІ СТОЛІТТЯ).</i>	214
<i>Розділ XVI. ШПАКОВСЬКА М., ВИТКАЛОВ В. РЕГІОНАЛЬНІ МУЗЕЇ В КОНТЕКСТІ КОМУНІКАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ</i>	226
<i>Розділ XVII. ШАТРОВА М. СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК БІБЛІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ ЯК СЛАДОВОЇ ГУЛУЗІ 02 «КУЛЬТУРА ТА МИСТЕЦТВО»</i>	238
<i>ПРО АВТОРІВ</i>	251

CONTENTS

VYTKALOV S., VYTKALOV V. SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL CONSORTIUM AS A MEANS OF CONSOLIDATING MODERN HIGHER EDUCATION (Instead of a Foreword).....	3
Part I. KOLESNYK O., KARANDA M. ARTISTIC INTERPRETATIONS OF INTERCULTURAL COMMUNICATIONS: HISTORICAL FACT – NOVEL – SCREEN ADAPTATION	7
Part II. SABADASH J., NIKOLCHENKO J. FEATURES OF THE FORMATION OF THE CONCEPTUAL AND CATEGORICAL APPARATUS AND THE QUESTION OF CREATIVITY IN MODERN CULTUROLOGY	19
Part III. PRYCHEPIY Y. SEMANTICS OF THE TRIPYL ORNAMENT «OWL FACE»	33
Part IV. GONCHAROVA O. WOMEN'S ART OF SCULPTRESS PROPERZIA DE ROSSIAS A PHENOMENON OF EARLY MODERN CULTURE OF BOLOGNA	48
Part V. PETROVA I. INSTRUMENTALIZATION OF LEISURE IN THE DISCOURSE OF POWER : THE CASE OF SOVIET UKRAINE	74
Part VI. PROKOPCHUK I. IVAN KAVALERIDZE'S MONUMENTAL PLASTICS IN THE CONTEXT OF THE EARLY XX-TH CENTURY EUROPEAN AVANT-GARDE	85
Part VII. PAUR I. THE POSTCARDS OF THE PUBLISHING HOUSE RAZSVIET (1909–1912): RECONSTRUCTION OF THE COLLECTIVE PORTRAIT OF ARTISTS	99
Part VIII. FABRYKA-PROTSKA O. TRANSMISSION AND TRANSFORMATION OF THE SONG FOLKLORE TRADITION OF THE CARPATHIAN REGION IN THE ENVIRONMENT OF THE ETHNO-CULTURAL BORDERLAND.....	118
Part XIX. SHVORAK A., VYTKALOV S. PRESERVATION AND REFLECTION OF THE LOCAL HISTORY OF VOLYN IN THE LITERATURE OF THE UKRAINIAN DIASPORA	135
Part X. KARAS H. INTERNATIONAL CULTURAL PRACTICES IN THE FIELD OF ACADEMIC MUSICAL ART AS A FACTOR IN SUPPORTING THE STRUGGLE OF THE UKRAINIAN PEOPLE AGAINST THE RUSSIAN ENEMY.....	147
Part XI. NIMYLOVYCH O. THE EMBODIMENT OF THE WORDS AND MELODIES OF LIUBOMYR RYKHTYTSKYI (STEPAN LIUBOMYRSKYI) IN THE MUSIC OF MYKOLA LASTOVETSKYI.....	159
Part XII. SAPOZHNIK O. UKRAINIAN TRADITIONAL POP SONG, POP MUSIC, BARD SONG: ON THE QUESTION OF THE ORIGINS OF GENRES, ENTRY INTO THE WORLD MUSICAL SPACE.....	173
Part XIII. MATOLICH I. ART HISTORY IN UKRAINE IN THE LATE TWENTIETH AND EARLY TWENTY FIRST CENTURIES : STAGES OF DEVELOPMENT, ANALYSIS OF RESEARCH AND MAIN PROBLEMS .	183
Part XIV. KDYROVA I., MYROSHNYCHENKO O. CONCERT AND PERFORMANCE PRACTICES IN THE STYLISTIC DIVERSITY OF JAZZ.....	197
Part XV. HERCHANIVSKA P. , PAVLOVSKA S. YOUTH CULTURE IN THE CONTEXT OF THE RESISTANCE PARADIGM (20 – 21 st centuries).....	214
Part XVI. SHPAKOVSKA M., VYTKALOV V. CHARACTERIZATION OF THE CURRENT STATE OF MUSEUMS OF THE DNIPROPETROVSK REGION AND THEIR IMPLEMENTATION OF COMMUNICATION MANAGEMENT.....	226
Part XVII. SHATROVA M. MODERN DEVELOPMENT OF BIBLIOLOGICAL SCIENCE AS A BRANCH OF «CULTURE AND ART».....	238
BY THE AUTHORS	251

Наукове видання

**МІЖГАЛУЗЕВА КОМУНІКАЦІЯ В СИСТЕМІ
ФУНКЦІОНУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ ПРАКТИК**

колективна монографія

Відповідальний редактор:
доктор культурології, професор
Сергій Виткалов

Технічне редагування та комп'ютерна верстка
Сергій Виткалов

Науковий редактор
Володимир Виткалов

Підписано до друку 10.12.2024 року.

Формат

Папір – офсет.

Гарнітура –Times

Ум. др. а. – 31.10

Наклад 100 примірників

Видавець: Poznań (Poland): Publishing House of RSEC; Рівне : ФОП «Брегін А.Р.»

Видавничі роботи: ФОП «Брегін А.Р.» свідоцтво про державну реєстрацію ААБ № 750918
від 20.11.2012 р. 33009, м. Рівне, вул. Біла, 53, Г 2.

Адреса редакції: 33000, Україна, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12,
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра івент-індустрій, культурології та музеєзнавства.